

Снимио Јово МАМУЛА

Бригадни генерал

Нове

Оптималан одговор на комплексне безбедносне изазове не укључује прост збир националних или регионалних способности. Он подразумева синергију способности снага које учествују. У том смислу одговор на било коју регионалну или глобалну безбедносну кризу захтева од припадника Војске Србије да говоре истим војничким језиком и имају компатибилне процедуре и обуку не само са војскама суседних земаља, већ и са општеприхваћеним стандардима савремених војски.

Почетком јуна у Центру за обуку путем симулација, који је у саставу Управе за обуку и доктрину (Ј-7) Генералштаба Војске Србије, одржана је прва вежба подржана рачунарским симулацијама. Поседујући овакав центар Војска Србије сврстала се у ред војски које имају потенцијал савременог оспособљавања команди различитог нивоа, што знатно доприноси партнерском кредибилитету наше земље.

То је повод за разговор са бригадним генералом Јовицом Драгани-

ћем, који је од почетка ове године начелник Управе за обуку и доктрину (Ј-7), у којој се осмишљавају кључни правци изградње нових способности Војске Србије.

■ *Господине генерале, какав значај центар за симулације има за даље унапређење процеса обуке?*

– Оснивање Центра за обуку путем симулација још је једна потврда да је обука у Војсци Србије процес који је, с правом бих рекао, у експанзији. После фазе реформи у стратегијско-

доктринарној и организационој сфери било је неопходно створити и адекватан систем обуке. Бенефити успостављања оваквог центра су вишеструки. Симулационе вежбе су моћан инструмент који замењује скупа увежбавања и даје могућности објективне анализе борбених радњи и поступака појединца, али и јединице као целине. Истовремено, ангажовање појединаца и јединица поуздан је алат за процену оптималности одлука команде која вежба на симулираним сценаријима.

Сценарији који су приближни или идентични онима које срећемо у

СПОСОБНОСТИ

реалности, у симулацијама нису више прва непозната безбедносних једначина. Ово знатно олакшава војна решења наведених једначина. Заиста, ово је један од ефикаснијих начина да моделујемо сценарије што приближније реалним, прикупимо поуке и искуства из обуке, преточимо их у систем научених лекција и синтетисемо искуства и знања за наредне циклусе и нивое обучавања. Наравно, вежбе подржане симулацијама само су један од начина оспособљавања наших јединица и команди. Војнички речено, вежба на терену је ипак врхунац обуке.

■ *Реформа подразумева постипа нових функционалних доктрина и уједињава. Шта је сада актуелно у нормативном уређењу?*

– Чињеница је да су савремене војске и системи одбране у целини непрекидно у процесу реформи. Непрекидне реформе подразумевају и континуирану анализу, вредновање, доградњи и оптимизацију доктрина и те активности одвијају се у два тежишна правца. У једном правцу усмере-

ни смо на нормативно уређење процеса израде и усвајања доктрина различитог нивоа. После дужег времена на добром смо путу да ускоро нормативну уређеност ове области учинимо ефикасном, координираном и ефективном. Овим активностима дефинишу се надлежности, рокови и одговорности свих чинилаца система одбране за доктринарну уређеност.

Говорећи о другом правцу на коме радимо, истакао бих да је тежиште тренутно на доктринама видова и функционалним доктринама. Ово је процес који приводимо крају, а паралелно са њим већ се развијају и доктрине нижих нивоа, све до оних које војничким језиком називамо упутствима и правилима.

■ *Нови изазов је обучавање професионалних састава. Како оцењујете тај процес?*

– Професионализација војске дала је процесу успостављања стабилног система обуке посебну важност. Опредељујући се за професионализацију војске били су нам потпуно присутни сви аспекти, укључујући и озбиљне промене у систему

обуке, како појединца тако и колективне обуке. Обука у Војсци Србије је новим решењима потпуно усмерена на достизање оних способности који омогућавају извршавање задатака који проистичу из мисије која је додељена јединици. Из овако додељених мисија опредељују се тежишни задаци чијим извршењем се омогућава остварење мисије.

Даљи квалитет новог система је тај што се додељује потпуна слобода, али и одговорност командантима и командирима јединица за степен њихове оспособљености за извршење тежишних задатака. Обука је на тај начин до извесне мере децентрализована, што је омогућило потпуно фокусирање на додељене мисије и изведене задатке.

Оперативни циклус јединица подељен је у три периода: период интензивне обуке, период ангажовања и период дезангажовања јединице. Уважавајући и искуства савремених војски партнерских земаља, дошли смо до закључка да овако структурирана и организована обука омогућава потребну обученост и готовост јединица. Наравно да је и овај процес непрекидан и да је пред нама још доста посла да би систем обуке био још бољи и ми смо спремни за тај изазов.

■ *Заједничке вежбе са другим армијама доносе ујоредна искуства и реалнију процену интероперабилности наших састава. Каква сазнања могу донети такве активности у овој години?*

– Савремени безбедносни изазови не познају границе и прилично

УЧЕШЋЕ У МЕЂУНАРОДНИМ ВЕЖБАМА

Најзначајније вежбе у којима су припадници Војске Србије учествовали у 2011. години су компјутерски подржана вежба VIKING 11 CPX/CAX у Шведској, вежба ваздухопловних снага Румуније и Србије AIR SOLUTION 2011, вежба речних флотила Мађарске и Србије са бојним гађањем под називом IRON CAT 2011, RAPID TRIDENT 2011 у Украјини, NEIGHBOURS 2011 са оружаним снагама Републике Мађарске, TISA 2011, те заједничка вежба специјалних јединица НГ Охаја и Војске Србије. До краја године очекује нас учешће у вежбама COMBINED ENDEAVOR 2011 у Немачкој и ENERGY FLAME 2011 у Бугарској, а по свом значају истиче се и заједничка вежба са бојним гађањем јединица ПВО Војске Србије и Бугарске армије у Бугарској.

је тешко успоставити јасну границу и поделити их на изазове локалног, регионалног или глобалног значаја. Овако комплексни изазови намећу потребу интегрисаног и заједничког одговора. Учешће припадника Војске Србије, самостално или у саставу својих команди и јединица, у заједничким вежбама немерљив је допринос изградњи интероперабилности у региону и шире. Заједничке вежбе најбољи су полигон за проверу достигнутог степена оспособљености појединаца и оперативних способности јединица.

Оно што бих хтео да истакнем је значајан напредак у одабиру и припремама за учешће у заједничким вежбама. Након почетних учешћа са посматрачима или штабним официрима, Војска Србије данас у таквим вежбама партиципира са јединицама ранга вода и вишим, командама од ранга батаљона до оперативног нивоа. Учешће у вежбама пажљиво се припрема, при чему је тежиште на мисијама и изведеним

тежишним задацима. Овим ангажовањем сагледавају се тактике, технике и процедуре оружаних снага других земаља при извршавању борбених активности и сазнаје се више о средствима, опреми и наоружању које припадници других земаља користе. Искуства са наведених вежбених активности анализирамо и уграђујемо у систем обуке.

■ *У овој години радимо на националној евалуацији оспособљености декларисаних јединица за учешће у мултинационалним операцијама. Следеће године планирана је спољна евалуација. Какав је напредак?*

– Говорећи о интероперабилности, поменуо сам и проверу оспособљености односно оперативних способности. Део наших јединица, конкретно моторизована пешадијска чета, вод војне полиције и вод АБХО, у две ротације, укључени су у програм под називом Концепт оперативних способности.

Два су основна циља нашег учешћа у наведеном програму. Први је да у догледно време располажемо оспособљеним и међународно сертификованим јединицама, којима можемо дати пуни допринос регионалној и глобалној безбедности учешћем у операцијама под мандатом Уједињених нација и Европске уније.

Други, не мање важан циљ јесте усвајање и имплементација међународно признатих стандарда интероперабилности и способности на националном нивоу. Ова област даје значајан допринос квалитету доктрина нижег нивоа које тренутно развијамо или ће бити развијане у скорој будућности. У том погледу овогодишња национална и спољна евалуација током 2012. године доказ су континуираног напретка Војске Србије у овој области, а имајући у виду свеобухватне припреме очекујемо успешну самоевалуацију декларисаних јединица, а касније и потврду кроз спољну евалуацију.

КУРСЕВИ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Од 2007. године реализована су четири циклуса гарнизонских курсава. Курсеве је похађало 2.070 лица, од чега је 1.596 полазника успешно завршило курсеве, а 765 полазника стекло је уверење о познавању енглеског језика по стандарду STANAG 6001, чиме је дат нови квалитет систему обуке и оперативној и функционалној способности Војске.

■ У оквиру „Партнерства за мир“, њакаш циљева покрива различите области, а највећи број циљева односи се на развој способности јединица за извршавање различитих задатака у савременом окружењу. Колико брзо хваћамо корак са њим новим захтевима?

– Уколико желите да активно доприносите безбедности, развој способности јединица мора бити континуиран. То не диктирају прописи или правила, већ променљива природа безбедносних претњи. Штавише, у савременом речнику војних способности више не говоримо о појединачним способностима већ о адаптабилности јединица, која значи спремност јединице да у одређеном периоду, у условима динамичне промене окружења, непрекидно изводи различите садржаје и облике дејстава, веома често и дијаметрално супротне на скали борбених дејстава.

Механизми Партнерства за мир, пре свега Индивидуални програм партнерства и Процес планирања и прегледа, од посебног су значаја за достизање и одржавање наведених способности.

Прихватањем Концепта оперативних способности определили смо се за стандарде земаља НАТО-а у области обуке декларисаних јединица у Војсци Србије. Сматрамо да ови стандарди представљају најефикаснији инструмент за оцењивање достигнутих способности јединица Војске за ангажовање у савременом окружењу.

■ Доста новина унећо је у физичку обуку, укључујући и нове стандарде физичке ососо-

бљености. Какве су реакције у јединицама и резултати провера. Да ли се нешто од унапређења могло видети на управо одржаном Спорском првенству Војске Србије?

– Могло би се слободно рећи да је увођење нових стандарда физичке обуке и оспособљености у Војсци Србије један од важнијих момената. После одређеног времена у прилици смо да одредимо оптималне границе физичке обуке и потребних физичких способности припадника војске. Сувишно је на овом месту говорити о значају физичке обуке за укупну оспособљеност појединца и оперативне способности јединица.

Оно што бих ипак желео да истакнем је чињеница да смо новим нормативним решењима у оквиру физичке обуке успели да унапредимо мотивацију припадника војске за стање својих физичких способности. Први пут је, рекао бих, стање физичких способности сврстано у директне чињенице вредновања професионалних достигнућа припадника војске. Наиме, оцена са физичке провере по новим стандардима директно утиче на службену оцену сваког појединца. У овој области у последњих годину дана, практично од увођења нових стандарда, приметан је значајан напредак.

Велики је број припадника војске које ћете ових дана видети, у касарнама и ван њих, како индивидуално вежбају. То је оно што мора дати резултат и што нам је низ година недостајало. Већ у првој половини ове године готово сви професионални припадници војске испунили су потребне норме физичких способности. Као код свих социолошких фено-

мена, промене имају кумулативни карактер, те прави ефекат ових промена очекујем за две или три године од почетка примене нових стандарда. Одговарајући на Ваше питање, рећи ћу да и резултати који су постигнути на четвртом спортском првенству Војске Србије потврђују да смо на добром путу.

■ Госодине генерале, шта још треба издвојити од актуелних њослова и задатака и чиме ће се Ј-7 највише бавити у наредном периоду?

– Предстоји нам доградња постојећег система војне доктрине, провера усвојених доктринарних ставова и решења у пракси, евалуација и ревизија постојећих правила и развој система научених лекција којим ћемо створити основе да се на целовит и јединствен начин идентификују и анализирају искуства из обуке, вежби и операција и да се она вреднују и имплементирају у обуци. Успостављањем савремених стандарда и процедура у доктринарној области ићи ћемо у корак са савременим одбрамбеним и доктринарним опредељењима других земаља, безбедносних организација и савеза.

Следећи тежишни задатак је да завршимо израду нацрта Прегледа задатака, са условима и стандардима обуке команди и јединица Војске, чиме ћемо нормативно заокружити област колективне обуке. Израдом овог прегледа у потпуности ћемо завршити нормативно уређење области колективне обуке. После опитовања и извршених детаљних анализа израдићемо коначну верзију прегледа до краја 2012. године. Пуну примену преглед ће имати од 2013. године када бисмо израдили и софтверски пакет за подршку планирању обуке и евалуацији обучености команди и јединица Војске.

Тежиште рада Управе биће и на изради средњорочних докумената обуке за период 2012–2017. и краткорочних докумената за планирање обуке за наредну годину. ■

Раденко МУТАВЦИЋ